مجله علمی سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران، دوره ۲۹، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۰: ۱۷۷

● **نامه به سر دبیر** کد مقاله: ۰۲۰

استنادهای بی‌سند و آمارهای تخیلی

دکتر عبدالحمید حسابی
استاد گروه جراحی دانشگاه علوم پزشکی تهران

در بررسی مقالات پزشکی گاهی به ارقام و آماری برخورد می‌کنیم که صحت و سقم آن مورد تردید قرار می‌گیرد. مثلاً وقتی نگاه می‌کنیم فلان بیماری در فلان منطقه نمی‌تواند اینقدر زیاد باشد، و یا سن و سال نویسنده مقاله با ارقام ذکر شده اصلاً هم آهنگی ندارد، و یا دورانی که فلان کس مسؤولیت فلان بخشی را داشته است با اعداد ذکر شده در مقاله مطابقت نمی‌کند، و یا این تعداد عمل جراحی ارائه شده با میزان کارکرد و مدت زمانی که هر عمل جراحی به طول می‌انجامد جور در نمی‌آید و ... همه این‌ها موجب شک و تردید در اصالت نوشته‌ها می‌شود.

از طرفی با کمال تأسف از هنگامی که مقاله نویسی برای کسب امتیاز و ارتقاء مقام دانشگاهی اجباری شده است شاهد مقالات آرایشی و تخیلی بسیاری هستیم که کاملاً مشخص است که نویسنده بیشتر از مواردی که در جریان آن بوده به آن افزوده است و بعضی هم از بس بدون توجه ارقامی را در محاورات معمولی به کار برده و مثلاً می‌گویند: من تاکنون بیش از پانصد مورد از این عمل جراحی را انجام داده‌ام و یا من هزاران بیمار این چنینی دیده‌ام و یا ...

و تکرار این ارقام به طور مستمر موجب می‌شود که امر بر خود گوینده هم مشتبه شده و آنرا به صورت مقاله ارائه می‌کند و اینجاست که به موضوعی استناد می‌گردد که هیچ سندی بر صحت آن موجود نیست.

و نکته در خور توجه دیگر اینکه تقریباً تمامی مقالات ارائه شده در مجلات داخلی و اکثریت مقالات چاپ شده در مطبوعات خارجی هیچگونه اظهارنظر؛ بحث؛ تفسیر؛ نقد و یا به اصطلاح Invited Commentary ندارد و نویسندگان هر چه بخواهند می‌نویسند و کسی هم در تأیید یا تکذیب آن مطلبی نمی‌نویسد و اظهارنظری نمی‌کند تا خواننده بتواند ارزیابی بیشتری درباره آن مقاله داشته باشد و سره را از ناسره تشخیص دهد.

و یادمان نرود که در سنوات اخیر مقالات متعددی در مجلات پزشکی چاپ شده و بعداً معلوم شده که هیچ پایه و اساسی نداشته است و تماماً حاصل ذهن نویسنده است و از طرفی با پیشرفت تکنولوژی روز خیلی‌ها هم مقالات خود را با دزدی کردن مقالات دیگران آرایش داده‌اند و فراموش نکنیم که اطلاعات دزدی یک گناه شنیع علمی است.

و بدتر از همه اینها گروهایی هم پیدا شده‌اند که با اخذ مبالغی قابل توجه قادر هستند که هر مقاله‌ای را در مطبوعات جهانی به چاپ برسانند.

و در آخر برای اینکه من تنها به قاضی نرفته باشم از خوانندگان گرامی تقاضا می‌کنم که از اظهارنظر خود ما را محروم نکنند.

Archive of SID

www.SID.ir